

**EUROPESE ASSEMBLEE VOOR VEILIGHEID EN DEFENSIE
(ASSEMBLEE VAN DE WEST-EUROPESE UNIE)**

**Verslag van de slotzitting van de Assemblée
Parijs, 9 – 10 mei 2011**

De Assemblée heeft haar 60ste en laatste zitting gehouden op maandag 9 mei, een dag met een grote symbolische betekenis voor Europa. Het was een slotzitting, vooral bedoeld als eerbetoon aan het werk dat de instelling gedurende meer dan 60 jaar verwezenlijkt heeft.

Met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, en meer bepaald de impact ervan op de veiligheid en defensie van Europa, hebben de tien Lidstaten van de West-Europese Unie (België, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Italië, Luxemburg, Nederland, Portugal, Spanje en het Verenigd Koninkrijk) op 31 maart 2010 beslist om een einde te stellen aan de activiteiten van de Organisatie en het oprichtingsverdrag ervan - het gewijzigde Verdrag van Brussel van 1954 - op te zeggen. Die collectieve beslissing brengt de ontbinding van de WEU en zijn Assemblée met zich mee, en dit ten laatste tegen het eind van de maand juni 2011.

Wat betreft de toekomst van de interparlementaire voortgangsbewaking van het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid (GBVB) / het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB), heeft de Conferentie van de Parlementsvoorzitters van de Europese Unie, die op 4 en 5 april 2011 in Brussel heeft plaatsgevonden, zich uitgesproken voor de oprichting van een *Interparlementaire Conferentie voor het GBVB / GVDB*, samengesteld uit delegaties van de nationale parlementen van de Lidstaten van de EU en van het Europees Parlement. De juiste samenstelling (= het aantal parlementsleden) van de delegaties moet nog nader bepaald worden.

Op de dagorde van de slotzitting stonden volgende drie “erfenisverslagen”:

- Het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid van Europa: overzicht en vooruitzichten
- Het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid: richtlijnen voor de toekomst
- De toekomst van de Europese defensiecapaciteiten

De Assemblée heeft eveneens een debat gehouden over “De fakkeloverdracht inzake de toekomst van de parlementaire controle op het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid van Europa, met speciale aandacht voor de gebeurtenissen in de Middellandse Zee en de weerslag ervan op de Europese veiligheid”.

Naar aanleiding van de slotzitting, werd voor de eerste keer de Europese prijs “*Burgerzin, veiligheid en defensie*” uitgereikt. Die prijs is bedoeld als beloning voor opmerkelijke daden die bijdragen tot de ontwikkeling van een Europese burgerzin, alsook tot de Europese bewustwording van veiligheid en defensie.

Het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid van Europa: overzicht en vooruitzichten (Verslag A/2098 van de h. Mike Hancock: Aanbeveling 870)

In het verslag maakt de Assemblee de kritische balans op van de Europese constructie inzake het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid.

De Assemblee stelt met verontrusting vast dat, meer dan een jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) van de EU, meer dan een jaar na de inwerkingtreding van het Lissabonverdrag, nog geen wezenlijke vooruitgang geboekt heeft en dat men nu pas gebruik begint te maken van de mogelijkheden die de relevante bepalingen van het verdrag bieden.

Het verdrag handelt ook over de huidige omwentelingen in het zuiden van de Middellandse Zee, “de Arabische lente” genoemd, en de gevolgen ervan voor Europa.

In haar aanbeveling vraagt de Assemblee onder meer aan de lidstaten van de EU om:

- de Hoge Vertegenwoordiger aan te sporen meer uitgesproken standpunten in te nemen om het gemeenschappelijk buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid te vertegenwoordigen;
- meer steun te verlenen aan de bevolkingen van Noord-Afrika en van de Arabische wereld bij hun streven naar meer rechtsstaat en democratie, meer keuzevrijheid en betere sociale voorwaarden;
- speciale vertegenwoordigers aan te duiden met een internationale status en reputatie om een antwoord van de EU te bieden op de verschillende situaties in Noord-Afrika en om meer bepaald steun te verlenen aan de voorbereidingen voor de verkiezingen en de grondwets hervormingen in Egypte en Tunesië;
- zich in te zetten voor de versterking van de dialoog tussen de Verenigde Staten en de EU over de lastenverdeling voor de internationale crisisbeheersing;
- te pogen een ruimere strategische samenwerking met Rusland uit te bouwen;
- blij te geven van een grotere wil tot samenwerken met de internationale partners, zoals de Verenigde Naties, om crisissen te beheersen en aan te tonen dat Europa kan handelen door de instrumenten te gebruiken die ter beschikking staan van het GVDB.

* * * * *

Het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid: richtlijnen voor de toekomst (Verslag A/2100 van de h. Jean-Pierre Kucheida en mevr. Françoise Hostalier: Aanbeveling 864)

Vertrekkende van een beschrijving van de bestaande structuren en procedures voor de werking van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), stelt de Assemblee “een ambitie voor het Europa van de defensie” voor en formuleert zij wenselijke verbeteringen op institutioneel vlak en op het vlak van de te ontwikkelen defensiecapaciteiten. Zij stelt ook actiedomeinen van het GVDB voor waar er ruimte is voor meer Europese samenwerking.

In haar aanbeveling vraagt de Assemblee onder meer aan de lidstaten van de EU om:

- een GVDB uit te stippelen dat, om ten dienste te staan van het GBVB, ambitieus is en op wereldvlak de veiligheid kan verzekeren;
- een bilaterale, strategische relatie tussen de EU en de Verenigde Staten uit te werken;

- de nodige procedures op punt te stellen voor de toepassing van de solidariteitsclausule en de wederzijdse bijstandsclausule van het Verdrag van Lissabon;
- snel werk te maken van de Permanent Gestructureerde Samenwerking en van de procedures die nodig zijn voor het gebruik van de gestructureerde samenwerkingsvormen voor de GVDB-operaties;
- een topprioriteit te maken van de civilo-militaire coördinatie zodat de Unie de GVDB-operaties op globale wijze kan organiseren;
- de Europese dienst voor extern optreden zo te organiseren dat de EU over een snelle reactiecapaciteit beschikt bij crisissen, met behoud van een directe band tussen de crisisbeheersingsstructuren en de Hoge Vertegenwoordiger.

Om een autonoom en doeltreffend GVDB te kunnen uitwerken, meer bepaald voor de nabuurschapskwesties (Middellandse Zee, Afrika, ...), komt de Assemblee tot het besluit dat er een parlementaire assemblee moet komen die samengesteld is uit de nationale parlementen van de EU-lidstaten en van het Europees Parlement om de opvolging te verzekeren van all Europese veiligheids- en defensievraagstukken en die daartoe over de nodige parlementaire instrumenten (commissies, verslagen, stemmen) moet beschikken.

* * * * *

De toekomst van de Europese defensiecapaciteiten (Verslag A/2099 van de h. José Mendes Bota: Aanbeveling 872)

In het verslag vat de Assemblee de werkzaamheden samen die haar Technische en lucht- en ruimtevaartcommissie tijdens haar 45-jarig bestaan uitgevoerd heeft. Zij trekt er de nodige conclusies uit voor de toekomstige Europese veiligheids- en defensiecapaciteiten, daarbij rekening houdend met de bestaande programma's en de projecten die nog ter studie liggen. De Assemblee somt de kritische technologieën op die Europa nodig heeft inzake veiligheid en defensie en wijst daarbij op het cruciale belang van de ruimtevaartsystemen voor Europa. Zij herinnert eraan dat de ontwikkeling en versterking van de Europese industriële en technologische veiligheids- en defensiebasis van vitaal belang is voor de toekomst van Europa.

De Assemblee meent dat de nationale capaciteiten moeten overgaan in een Europese capaciteit, zoniet zal Europa nog lange tijd afhankelijk blijven van de Amerikaanse capaciteiten.

In haar aanbeveling vraagt de Assemblee onder meer aan de lidstaten van de EU om:

- het Europees Defensieagentschap (EDA) de nodige budgettaire en menselijke middelen te geven die nodig zijn voor haar activiteiten en de ontwikkeling ervan;
- de nationale inspanningen inzake R&T voor defensie te verhogen;
- werk te maken van de definitie en de uitwerking van een gemeenschappelijke Europese ruimte inzake defensie-R&T die gecoördineerd wordt door het EDA;
- een lijst op te stellen van kritische Europese veiligheids- en defensietechnologieën waarvan het behoud in Europa beantwoordt aan een strategische noodzaak;
- het debat te openen over de definitie van de doelstellingen van een gemeenschappelijke Europese defensie ten gevolge van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon.

* * * * *

Eerbetoon aan de verwezenlijkingen van de WEU en haar Assemblée:

Vele prominente personen hebben een toespraak gehouden om hulde te brengen aan het werk dat de WEU en haar Assemblée verwezenlijkt hebben ten dienste van het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid (GBVB), dat ook het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB) inhoudt:

- De h. Pierre Vimont, Secretaris-generaal van de Europese dienst voor extern optreden, Raad van de EU, vertegenwoordiger van Mevr. Catherine Ashton, Hoge Vertegenwoordiger van de EU voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid en Ondervoorzitter van de Europese Commissie
- Mevr. Claude-France Arnould, Uitvoerend directeur, Europees defensieagentschap (EDA)
- De h. Tomaz Lovrencic, Directeur van het Satellietcentrum van de EU
- De h. Wim Van Eekelen, Secretaris-generaal van de WEU van 1989 tot 1994
- De h. Konstantinos Vrettos, Ondervoorzitter van de Assemblée, vertegenwoordiger van de h. Theodoros Pangalos, Vice-eersteminister van de Helleense Republiek
- De h. Laurent Mosar, Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers van Luxemburg
- Mevr. Lyubov Sliska, Ondervoorzitster van de Doema, Russische Federatie
- De h. Nigel Evans, Ondervoorzitter van het Lagerhuis (*the House of Commons*), Verenigd Koninkrijk
- De h. Charles Goerens, Voorzitter van de Assemblée van 1987 tot 1990
- De h. Hartmut Soell, Voorzitter van de Assemblée van 1992 tot 1993
- De h. Klaus Bühler, Voorzitter van de Assemblée van 2000 tot 2002
- De h. Armand De Decker, Voorzitter van de Assemblée van 2003 tot 2004
- De h. Stef Goris, Voorzitter van de Assemblée van 2004 tot 2005

In zijn tussenkomst prees *de h. Pierre Vimont* het bestaan van een Europese visie van de WEU, die door haar ruimdenkendheid en scherpzinnigheid een belangrijke voortrekkersrol heeft gespeeld, waardoor het GBVB/GVDB zoals we het nu kennen, zich heeft kunnen ontwikkelen. Hij vermeldde met name de Petersbergs-taken, vastgesteld door de Raad van de WEU op 19 juni 1992 en ingevoerd in het Verdrag van Amsterdam in 1997. Hij bracht een bijzondere hulde aan de rol van de Assemblée, die op deskundige en scherpzinnige wijze de vooruitgang van het EVDB heeft begeleid. Volgens hem blijft het ideaal van de WEU meer dan ooit actueel nu Europa te maken heeft met nieuwe uitdagingen inzake veiligheid en defensie.

In zijn tussenkomst gaf *de h. Armand De Decker* een overzicht van het werk van de Assemblée gedurende de vele jaren dat hij er lid van was, waarbij hij verschillende verantwoordelijke functies heeft ugeoefend, zoals voorzitter van de Assemblée. De WEU ligt aan de oorsprong van het GBVB/GVDB zoals we dat vandaag kennen, zowel op het vlak van de structuren als op dat van de handelingsmechanismen.

Het Europa van de defensie moet vooruitgang boeken, en de continuïteit van de politieke steun door de Europese parlementsleden moet verzekerd blijven.

Wat betreft het mechanisme voor interparlementaire controle van het GBVB / het GVDB, is het nu aan de parlementsleden om het principeakkoord van de regeringen over de oprichting van een interparlementaire conferentie te voltooien, door de werkingsmodaliteiten te bepalen van die entiteit die de taak van de Assemblee zal overnemen. Hij herinnerde aan de fundamentele rol van de nationale parlementsleden als doorgeefluik van de publieke opinie. Die rol is zowel in het belang van de Europese burgers als van de instellingen, en het zou dan ook normaal zijn dat de EU de relatief lage kost (ongeveer anderhalf miljoen euro) van die parlementaire controle zou financieren.

In zijn tussenkomst overliep *de h. Stef Goris* de grote internationale gebeurtenissen die een weerslag hadden op het werk van de Assemblee tijdens zijn voorzitterschap. Hij wees ook op de beoogde ambitie, namelijk de “parlementaire controle van de regeringen”, die een noodzakelijke basisvoorwaarde is voor een democratische en efficiënte actie op lange termijn.

* * * * *

Uitreiking Europese prijs “*Burgerzin, veiligheid en defensie*”

Naar aanleiding van de 60ste zitting, organiseerde de Assemblee de plechtige uitreiking van de Europese prijs “*Burgerzin, veiligheid en defensie*”, die georganiseerd door de vereniging “Burgerzin Defensie Leger Natie” (CIDAN) en onder het beschermheerschap staat van de h. Herman Van Rompuy, Voorzitter van de Europese Raad.

De prijs, die voor de eerste keer werd uitgereikt, is bedoeld als beloning voor opmerkelijke daden die bijdragen tot de ontwikkeling van een Europese burgerzin, alsook tot de Europese bewustwording van veiligheid en defensie.

De eerste prijs werd toegekend aan de h. Hartmut Bühl voor de uitgave van het tijdschrift “*The European Security and Defence Unions*”, voor zijn zeer grote persoonlijke inzet.

De tweede prijs werd *ex-æquo* toegekend aan:

- de Weimarclub van Polen, voor zijn gedrevenheid om het Poolse buitenlands beleid op Europa te richten;
- aan de Vereniging van jonge Portugese auditoren voor defensie, veiligheid en burgerschap (DECIDE), die zich inzet om bij de jongeren belangstelling op te wekken voor defensie;
- aan het Netwerk EURODEFENSE, vertegenwoordigd in 13 landen van de Europese Unie, voor de organisatie in juli 2010 van de jongerenontmoeting;
- aan de Onderzoeksgroep “veiligheidsstudies en defensiebeleid” binnen de Universiteit Complutense van Madrid, voor zijn onderzoeks- en onderwijsactiviteiten en voor zijn inspanningen om het leger en de universiteit op Europees niveau nader tot elkaar te brengen.

De Speciale Prijs van CIDAN werd toegekend aan de Europese Assemblee voor veiligheid en defensie/WEU-Assemblee, voor haar onaflaatbare steun aan het Gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid.

Debat: “Fakkeloverdracht inzake de toekomst van de parlementaire controle op het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid van Europa, met speciale aandacht voor de gebeurtenissen in de Middellandse Zee en de weerslag ervan op de Europese veiligheid”

Tijdens het debat gaven mevr. Françoise Hostalier, lid van de Assemblee, de h. Alvaro de Vasconcelos, Directeur van het EU-Instituut voor veiligheidsstudies (ISSUE), een vertegenwoordiger van de Libische Nationale Overgangsraad en de h. Ben Jones, Senior Consultant, Interel, een toelichting bij de gebeurtenissen in de Middellandse Zee en hun weerslag op de Europese veiligheid.

In zijn tussenkomst verklaarde *de h. Alvaro de Vasconcelos, Directeur van het EU-Instituut voor veiligheidsstudies (ISSUE)*, dat er drie types situaties te onderscheiden zijn: 1/ landen die zich in een democratische overgang bevinden (Tunesië, Egypte) met democratische omwentelingen en veranderingen die van binnenuit komen, 2/ dictaturen die ten prooi gevallen zijn aan veel geweld (Libië, Syrië, Bahrein, Jemen) en 3/ regimes die als liberaal-autoritair beschouwd kunnen worden (Marokko, Jordanië) waar de regeringen zelf het initiatief proberen te nemen voor hervormingen. Tegenover de omwentelingen ten zuiden van de Middellandse Zee, pleitte hij voor een gedifferentieerde aanpak: 1/ de verplichting om een omvangrijk economisch steunprogramma te ontwikkelen, meer bepaald voor Tunesië en Egypte en 2/ de toepassing van het beginsel “de verantwoordelijkheid tot bescherming”, zoals vermeld in de recente resoluties 1970 en 1973 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, meer bepaald ten voordele van Libië en Syrië.

In zijn tussenkomst stelde *een vertegenwoordiger van de Libische Nationale Overgangsraad* het programma van de Overgangsraad voor. Bedoeling is een moderne en democratische Libische Staat uit te bouwen en een einde te stellen aan de dictatuur en de terreur. Dat plan zal tot een goed einde gebracht worden door middel van dialoog en nationale verzoening, met eerbiediging van de belangen van alle burgers. Het politieke en intellectuele pluralisme moet worden aangemoedigd. Door middel van een referendum, en met het akkoord van het Libische volk, moet er een Grondwet worden aangenomen die de scheiding van de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht eerbiedigt. De samenleving moet gebaseerd zijn op de vrijheid van meningsuiting, en moet de politieke vrijheid en sociale rechtvaardigheid bevorderen. Bedoeling is ook een nationale economie en wetenschap te ontwikkelen, om een samenleving van welzijn en welvaart uit te bouwen, met een sterke en productieve openbare sector en een vrije en dynamische privé-sector. Die Staat zal elke vorm van terrorisme en fanatisme afwijzen.

Tijdens de debatten werd erop gewezen dat elk Arabisch land dat zich in een democratische overgangsfase bevindt een afzonderlijk geval vormt, dat een specifieke aanpak vereist. De legitieme drang van de bevolkingen naar democratie moet worden

aangemoedigd door concrete acties om de economie te stabiliseren (landbouwproductie en investeringen) en door bijstand voor de opbouw van het maatschappelijk middenveld.

* * * * *